

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK MÜZİĞİ DEVLET KONSERVATUVARLARINDA
NEY SAZININ MESLEK ÇALGISI OLARAK TERCİH DURUMUNA
YÖNELİK TESPİTLER

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ünal İMİK

HAZIRLAYAN
Adem Yıldırım

MALATYA- 2022

**TÜRK MÜZİĞİ DEVLET KONSERVATUVARLARINDA NEY SAZININ
MESLEK ÇALGISI OLARAK TERCİH DURUMUNA YÖNELİK TESPİTLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Adem YILDIRIM

DANIŞMAN

Prof. Dr. Ünal İMİK

MALATYA-2022

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam sürecinde desteklerini her zaman hissettiğim çok değerli hocam Prof. Dr. Ünal İMİK hocama teşekkür ederim. Ayrıca çalışmam boyunca birikimlerinden daima faydalandığım kıymetli yakınım Bilişim Teknolojisi Öğretmeni Sayın Selman UZUN hocama teşekkür ederim.

Adem YILDIRIM

ÖZET

Türk müziği sazlarından biri olan ney sazı geçmişten bugüne kadar çeşitli aşamalardan geçerek günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Çok çeşitli sosyo-kültürel süreçlerin birikimini bünyesinde barındıran ney sazı, Türk müziği sazları arasında ayrı bir öneme sahiptir. Özellikle Mevlâna Konya'ya geldikten sonra ney sazına verilen değer artmış, ney sazının tasavvufi yanı sıra sazendelerle birlikte daha fazla güçlendirilmiştir. Ney sazının gelişim sürecinde Mevlâna okulunun yadsınamaz bir katkısı olmuştur.

Araştırmada, Türk müziği eğitimi veren konservatuvarlarda ney sazının öğrenciler tarafından bireysel meslek çalgısı olarak seçilmesi hangi faktörlerin etkili olduğu incelenmektedir. Araştırma durum tespiti yapmaya yönelik olup betimsel bir özellik sergilemektedir. Bu sebeple öncelikle konuya yönelik literatür taraması yapılmış daha sonra ise örneklemelere anket tekniği uygulanmıştır. Ayrıca gerekli görülen durumlarda konuya yönelik uzman görüşlerine de yer verilmiştir. Elde edilen veriler kolay anlaşılabilirliği bakımından tablolara dönüştürülerek yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçlarından bazıları sıralanacak olursa, ney sazının bireysel meslek çalgısı olarak tercih edilmesinde; öğrencilerin ney sazını daha önce tanıma durumlarının etkili olduğu, ney eğitimi veren öğretmenlerin sayısının ve kalitesinin meslek çalgısı seçiminde oldukça etkili olduğu, enstrümanın kolay temin edilmesi ve öğrencinin vücut yapısına uygunluğunun da oldukça önemli görüldüğü ilk aklımıza gelen sonuçlardan bazılarıdır.

Anahtar Kelime: Türk Müziği, Müzik Eğitimi, Ney Sazı, Ney Sazı Eğitimi, Konservatuvar.

ABSTRACT

The ney instrument, one of the instruments of Turkish music, has survived through various stages from the past to the present day. As a result of the accumulation of many different cultures, the ney instrument has a special importance among the instruments of Turkish music. Especially after Mevlana came to Konya, the value given to the ney instrument increased, and the mystical side of the ney instrument was further strengthened with the instruments. The contribution of the Mevlana school to the ney instrument's survival is undeniable.

In the study, it is examined which factors are effective on the student in choosing the ney instrument as a professional instrument in conservatories that provide Turkish music education. The research is aimed at determining the situation and exhibits a descriptive feature. For this reason, first of all, a literature review was made on the subject, and then the survey technique was applied to the samples. In addition, expert opinions on the subject were also included when deemed necessary. The obtained data has been interpreted by turning into tables in order to be easy to understand.

If some of the research results are to be listed, some of the results obtained are that the students' familiarity with the ney instrument is effective in choosing the ney instrument, the number and quality of the instructors giving ney training are very effective in the selection of professional instruments, the easy availability of the instrument and the suitability of the student's body structure are also very important.

Keywords: Turkish Music, Music Education, Ney, Ney Education, Conservatory.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
RESİM VE GRAFİKLER LİSTESİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	1
1.3. Alt Problemler	1
1.4. Araştırmanın Amacı	2
1.5. Araştırmanın Önemi	2
İKİNCİ BÖLÜM.....	3
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE ALANA ÖZGÜ BİLGİLER.....	3
2.1. Ney Sazının Tarihçesi.....	3
2.2. Ney Sazının Türk Müziğindeki Yeri	4
2.3. Ney Sazının Türleri ve Organolojik Özellikleri	8
2.4. Ney İcralığında Öne Çıkan İsimler.....	12
2.5. Müzik Eğitimi ve Öğretimi	13
2.6. Türkiye’de Müzik Eğitimi	14
2.7. Konservatuvarlarda Ney Eğitiminin Önemi	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	16
3. YÖNTEM.....	16
3.1. Araştırmanın Modeli	16

3.2. Evren ve Örneklem.....	16
3.3. Sınırlılıklar.....	16
3.4. Sayıtlar	17
3.5. Verilerin toplanması	17
3.6. Verilerin Analizi	17
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	18
4. BULGULAR VE YORUM.....	18
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	18
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	19
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	20
4.4. Dördüncü Alt Probleme yönelik Bulgu ve Yorumlar	21
4.5. Beşinci Alt Probleme yönelik Bulgu Ve Yorumlar	22
4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	23
4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar.....	24
4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	25
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	26
4.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar.....	27
4.11. Onbirinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	28
4.12. Onikinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	29
4.13. Onüçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	30
4.14. Ondördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar	31
BEŞİNCİ BÖLÜM	32
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	32
5.1. Sonuçlar.....	32
5.1.1. Birinci alt probleme yönelik sonuçlar	32
5.1.2. İkinci alt probleme yönelik sonuçlar	32

5.1.3. Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar.....	32
5.1.4. Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar	33
5.1.5. Beşinci alt probleme yönelik sonuçlar	33
5.1.6. Altıncı alt probleme yönelik sonuçlar	33
5.1.7. Yedinci alt probleme yönelik sonuçlar	33
5.1.8. Sekizinci alt probleme yönelik sonuçlar	33
5.1.9. Dokuzuncu alt probleme yönelik sonuçlar.....	34
5.1.10. Onuncu alt probleme yönelik sonuçlar	34
5.1.11. Onbirinci alt probleme yönelik sonuçlar.....	34
5.1.12. Onikinci alt probleme yönelik sonuçlar	34
5.1.13. Onüçüncü alt probleme yönelik sonuçlar.....	35
5.1.14. Ondördüncü alt probleme yönelik sonuçlar	35
5.2. Öneriler	36
KAYNAKLAR	37
EKLER.....	39
1. Anket Formu.....	39

RESİM VE GRAFİKLER LİSTESİ

RESİMLER

Resim 1. İlk Üflemeli Çalgı Örneği.....	4
Resim 2. Ney Sazının Genel Görünümü.....	9
Resim 3. Ney Sazının Kısımları	10

GRAFİKLER

Grafik 1 Öğrencilerin “Enstrümanı daha önce tanıma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	18
Grafik 2 Öğrencilerin “Enstrümanın otantik özellikleri tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı	19
Grafik 3 Öğrencilerin “Enstrümanın popüler olma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı	20
Grafik 4 Öğrencilerin “Enstrümanın üflemeli olması tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı	21
Grafik 5 Öğrencilerin “Çalgının Türkiye’deki kullanım sahasının geniş olmasının tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	22
Grafik 6 Öğrencilerin “enstrümanın vücut yapınıza uygun olma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	23
Grafik 7 Öğrencilerin “Çalgının Türkiye’deki müzik türlerine eşlik edebilme durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	24
Grafik 8 Öğrencilerin “Enstrümanın eğitimde görev alabilecek eğitimci sayısı tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı	25
Grafik 9 Öğrencilerin “Öğretim verecek mevcut eğitimci durumu tercihinizi ne oranda etkiledi? ” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	26
Grafik 10 Öğrencilerin “Türkiye’deki ney eğitiminin yaygınlık ve nitelik bakımından düzeyi tercihinizi ne oranda etkiledi? ”sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.	27
Grafik 11 Öğrencilerin “Çalgı eğitiminde internet kaynaklarının kullanılabilirlik durumu tercihinizi ne oranda etkiledi? ” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	28
Grafik 12 Öğrencilerin “Çalgının geleneksel müziğe uygunluk durumu(koma ses çalabilme) tercihinizi ne oranda etkiledi? ” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.....	29
Grafik 13 Öğrencilerin “Çalgı öğretim metot ve materyallerin mevcut durumu tercihinizi ne oranda etkiledi? ” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı	30
Grafik 14 Öğrencilerin “Çalgıyı Türkiye şartlarında temin etme durumu (maliyet ve ulaşılabilirlik) tercihinizi ne oranda etkiledi? ”sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı	31

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Ney sazı, kadim zamanlardan günümüze kadar kullanılan üflemeli bir çalgıdır. Türk musikisinde önemli bir yeri olan ney sazı, geçmişten günümüze birçok değişim ve gelişim göstererek varlığını sürdürmüştür.

Günümüz dünyasında popüler kültürün hızla yayılmasıyla geleneksel kültürlerimiz yozlaşmaya ve kaybolmaya yüz tutmuştur. Bu nedenle hem ney sazının hem de geleneksel müziğimizin gelecek kuşaklara doğru bir şekilde aktarılması önem arz etmektedir.

Devlet konservatuvarları ve diğer Türk müziği eğitimi veren kurumlar kültürel değerlerimizin aktarımı açısından önemli yer tutmaktadırlar. Bu nedenle devlet konservatuvarlarında eğitim alan öğrencilerin ney sazıyla ilgili olumlu ve olumsuz görüşleri önemli görülmüş ve incelenmek istenmiştir. Bu araştırmanın devlet konservatuvarları ve diğer Türk müziği eğitimi veren kurumların ney sazına yönelik bakış açısına etki edeceği düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi ‘‘Türk müziği eğitimi veren kurumlarda ney sazının meslek çalgısı olarak tercih durumuna yönelik mevcut durum nedir’’ olarak belirlenmiştir.

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri aşağıda maddeler halinde sıralanmaktadır.

1. Öğrencilerin Enstrümanı daha önce tanıma durumunun etkileri nelerdir?
2. Enstrümanın popüler olma durumunun etkileri nelerdir?
3. Enstrümanın fiziksel vücut yapınıza uygun olma durumunun etkileri nelerdir?
4. Enstrümanın öğretim verecek mevcut eğitimci (hoca) durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?

5. Enstrümanın geleneksel müziklerimize uygunluk durumu (koma ses çalabilme) tercihinizi ne oranda etkiledi?
6. Enstrümanın otantik özellikleri tercihinizi etkiledi mi?
7. Enstrümanın üflemeli çalgı olması tercihinizi etkiledi mi?
8. Enstrümanın Türkiye'deki kullanım sahasının geniş olması durumu tercihinizi etkiledi mi?
9. Enstrümanın Türkiye'deki müzik türlerine eşlik edebilme durumu tercihinizi etkiledi mi?
10. Enstrümanın eğitimde görev alabilecek eğitimci sayısı tercihinizi etkiledi mi?
11. Enstrüman eğitiminde internet kaynaklarının kullanılabilirlik durumu tercihinizi etkiledi mi?
12. Enstrümanın öğretim metot ve materyallerinin mevcut durumu tercihinizi etkiledi mi?
13. Türkiye'deki ney eğitiminin yaygınlık ve nitelik bakımından düzeyi tercihinizi etkiledi mi?
14. Enstrümanı Türkiye şartlarında temin etme durumu (maliyet ve ulaşılabilirlik) tercihinizi etkiledi mi?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmamın amacı, Türk Müziği devlet konservatuvarlarında ney sazının meslek çalgısı olarak tercih durumuna yönelik mevcut durumun tespit edilmesidir. Araştırma aynı zamanda konuya yönelik literatürün geliştirilmesini ve bundan sonra yapılması muhtemel araştırmalara ışık tutmayı da amaçlamaktadır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Türk müziği konservatuvarlarında ney sazının meslek çalgısı olarak tercih durumuna yönelik mevcut durumun tespit edilmesi bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir. Araştırmanın aynı zamanda konuya yönelik literatürün geliştirilmesi ve bundan sonra yapılması muhtemel araştırmalara ışık tutması bakımından da oldukça önemli görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE ALANA ÖZGÜ BİLGİLER

Bu bölümde Türk müziği ve ney sazı hakkında bilgiler verilecektir.

2.1. Ney Sazının Tarihçesi

Müzik: Duygularımıza, düşüncelerimize tercüman olan fikirlimizi dünya görüşümüzü bir şekilde anlatabildiğimiz, hayatımızı anlamlı kılan ve yaşamın her yerine nüfuz eden insanlık tarihiyle başlamış muhtemelen insanlık tarihiyle sona erecek olan bana göre en yüksek sanattır. Tüm dünya müzikleri kendi toplumunda, kültüründe şekil almış, yoğrulmuş kendi toplumuyla beraber gelişmiş, değişmiş değişmeye devam etmektedir. Türk müziği de kendi kültüründe yoğrularak, kendisini geliştirmiş ve kendi toplumunun aynası haline gelmiştir.

Türk müziği sazlarından biri olan ney ise üflemeli sazlar içerisinde önemli bir yere sahip olan bir enstrümandır. Ney sazının etimolojik kökeni Sümer dilinde “Na“ olarak bilinir. Bu kelime Sümer dilinde kamış anlamına gelmektedir. Aynı zamanda kamış anlamına gelen bir başka kelime de “kagi”dir. Bu kelime bugün “kaval” olarak söylene de Türk dilinde bu kelime kamışın başka bir isimlendirilmesi olan kargı kelimesinin kökeni olduğu söylenebilir.(Ünaldı,2008).

Ney sazının M.Ö 5000’li yıllarda kullanıldığı sanılmaktadır. “Ney ile ilgili ilk bulgulardan biri, bugün Paris’te Louvre Müzesi’ndeki eski Mısır’a ait taş üzerine işlenmiş bir neyzen görüntüsüdür (M.Ö.5000) Yeryüzünün en eski ve en medenî milletlerinden biri olan eski Mısırlılar zamanında, doğru tutularak üflenen düdüklerle, eğri tutularak çalınan neylerin her ikisi de kullanılıyordu. Mısır tarihçileri neyin icadını Tanrı Osiris’e dayandırırılar. Bu tarihçilerin bir kısmı Osiris’in icat ettiği neyin (Lotus) denilen kamıştan, diğer bir kısmı da ayıbacığının kemiğinden yapıldığını ve gayet gür sesli olduğunu yazmaktadırlar. Mısırlılar neylerin doğru tutularak üflenenlerine (Mam), eğri tutularak üflenenlerine de (Sebi) adını vermişlerdi“ (Ateş,2012,s 144). Neye ait en eski bulgu ise M.Ö 2800-3000 yıllarından kalmıştır. Bulunan bu ney ise şimdi Amerika’da Phledelphia üniversitesinin müzesizde sergilenmektedir.

Resim 1. İlk Üflemeli Çalgı Örneği

Ney sazının etimolojik kökeni haricinde mistik anlatıları da bulunmaktadır. Hz. Muhammed, Hz. Ali'ye bir sır vermiştir. Hz. Ali ise bir kuyunun başına gidip verilen sırrı be kuyuya söylemiştir. Daha sonra bu kuyudan uzun bir kamış çıkmıştır. Oradan geçen bir çoban bu kamışı görmüş ve keserek bir saz yapmıştır. Hz. Muhammed bu çobanla karşılaşmış ve Hz. Ali'ye verdiği sırrın bu sazdan çıktığını duymuştur (Ünaldı,2008).

Ney sazı Türk İslam medeniyetiyle büyük bir üne kavuşmuştur. Selçuklu devletinin yıkılmasıyla birlikte Anadolu'ya gelen Mevlana, ney sazının ün kazanmasında çok büyük etkisi olduğu açıktır. Mevlana'nın ölümüyle birlikte Mevlevilik tarikatı altında ney sazı semanın içine yerleşmiş, bunda Mevlana'nın oğulları Sultan Veled ve Ulu Arif Çelebinin etkisi büyüktür.

2.2. Ney Sazının Türk Müziğindeki Yeri

Toplumun olduğu yerde kültürlerin oluşması kaçınılmazdır. M.Ö 9000 yıllarında Tarım devrimiyle birlikte insanlar eskiye nazaran daha fazla bir araya gelmiş ve medeniyetin temeli bu dönemde atılmış diyebiliriz. Toplumların kendi kültürlerini yaratmaları için insanların bir arada yaşayabilmesi, birbirlerini dinleyebilmesi, istişare edebilmesi, birlikte çalışabilmesi zorunludur. Bunu başarabilen toplumlar uzun yıllar ayakta kalmış ve kendilerine has kültürlerini oluşturmuşlardır. Türkler, asırlar boyunca bir arada yaşayabilmiş ve kendi kültürlerini bugünüme dek yaşatabilmiş bir medeniyettir. Türk kültürünün geçmişten bugüne kadar gelmesinde şüphesiz müziğin

etkisi yadsınamaz. “Türkler, tarih sahnesine çıkış olarak kabul edilen Orta Asya’dan itibaren göçebe yaşamlarıyla birçok kültürle iç içe yaşamış, bu kültürlerden beslenmiş ve komşu medeniyetlerle yeni ilişkiler içerisinde bulunmuştur. Bu kültür alışverişi birçok konuda olduğu gibi müzik kültürüne de yansımıştır” (Şenzeybek,2021,s.5).

Türk boylara göçebe hayattan yerleşik hayata geçtiklerinde Anadolu coğrafyasında fars, arap, yunan, balkan, Kafkas gibi milletlerle karşılaşmış ve doğal olarak kültürel alışverişleri olmuştur. Ve kendi müzikal birikimleri ile karşılaştıkları milletlerin müzikal birikimleri bütünleşmiş ve zengin bir müzik kültürü oluşmuştur (Kandemir,2019).

Selçuklu Devletinin yıkılmasıyla birlikte Anadolu’ya gelen Mevlana kendi yaşadığı kültürü Anadolu’ya taşıyan önemli şahsiyetlerden biri haline gelmiştir. Mevlana muhteşem eseri olan mesnevisinde ney sazından bahsetmiştir. Böylelikle ney sazının bugünkü şöhretinin temelleri o dönemde atılmıştır diyebiliriz.

Mevlana mesnevisinin ilk on sekiz beyiti şöyle der:

Duy şikayet etmede her an bu ney, Anlatır hep ayrılıklardan bu ney.	Aşk ateş olmuş dökülmüştür ney'e, Cezbesi aşkın karışmıştır mey'e.
Der ki feryadım kamışlıktan gelir, Duysa her kim, gözlerinden kan gelir.	Yardan ayrı dostu ney dost kıldı hem, Perdesinden perdemiz yırtıldı hem.
Ayrılıktan parçalanmış bir yürek İsterim ben, derdimi dökmem gerek.	Kanlı yoldan ney sunar hep arz-ı hal, Hem verir Mecnunun aşkından misal.
Kim ki aslından ayırmış canını, Öyle bekler, öyle vuslat anını.	Ney zehir, hem panzehir, ah nerde var, Böyle bir dost, böyle bir özlemlî yar?
Ağladım her yerde hep ah eyledim, Gördüğüm her kul için dostum dedim.	Sırrı bu aklın bilinmez akl-ile, Tek kulaktır müşteri, ancak dile.

Herkesin zannında dost oldum ama
Kimse talip olmadı esrarıma.

Gam dolu günler zaman hep aynı hal,
Gün tamam oldu, yalan, yanlış, hayal.

Hiç değil feryadıma sırrım uzak,
Nerde bir göz, nerde bir candan kulak?

Gün geçer yok korkumuz, her şey masal,
Ey temizlik örneği sen gitme, kal!

Aynadır ten can için, can ten için,
Lakin olmaz can gözü her kimsenin.

Kandı her şey, tek balık kanmaz sudan,
Gün uzar, rızkın eğer bulmazsa can.

Ney sesi tek mil hava oldu ateş,
Hem yok olsun, kimde yoksa bu ateş!

Olgunun halinden ah, anlar mı ham?
Söz uzar, kesmek gerektir vesselam.

Ney sazı, Mevlevihanelerde olmazsa olmaz enstrümanlardan biri haline gelmiştir. Mevlana mesnevisinde ney sazına manevi anlamlar yüklemiş ve bunu edebi bir dille benzetmeler aracılığıyla ifade etmiştir. Ney sazı Mevlana mesnevisinde olduğu şekliyle insanın hamlık-pişme-olgunlaşma sürecini Ney'e benzeterek bu sazın sade bir çalgı olmasından ziyade bir düşünce bir inanç akımı bir felsefe olduğunu gözler önüne sermektedir.

XV. yüzyıl Osmanlı Devleti padişahı II. Murat'la birlikte saraylarda çok kıymetli müzisyenler ve şairler yetişmiştir. XVII. yüzyıl Osmanlı Devleti açısından bir duraklama dönemi olsa da bu yüzyıldan itibaren ney sazı itibar kazanmış diğer enstrümanlara nazaran daha fazla ilgi görmüştür. “Y. Öztuna'ya göre “ XVII. yüzyıla ait bir Osmanlı belgesinde bir Mevlevî dervişinin ney çalıp çalamaması, Mevlevî olup olmadığının tayini için ölçüt olarak gösterilmektedir”. Hemen her dergâhın neyzen basısı devrin ünlü sanatçılarından seçilmekteydi” (Can,2011,s.184). 18.yüzyıl da ise Mevlevî tekkelerinde icra edilen bu saz, dönemin padişahı olan III. Selim ve dönemin en gözde şairi olan Şeyh Galip ve dönemin ünlü bestekârlarından İsmail dede ile birlikte ney sazı adeta dönemin gözdesi haline gelmiştir. “Sarayın erkek musikişinasları bu suretle yetiştikleri gibi sarayın Harem-i hümayununun kadınlar kısmındaki cariyelerin muallimleri de öğrencilerini hem saray ve hem saray dışında evlerinde talim ettirirlerdi. Musiki ders programı dahilinde muallimler yani öğretmenler haftanın belli günlerinde saraya gelerek ders gösterilecek cariyelere

mahsus kısımda tambur, santur, çenk, kemençe gibi telli sazları ve daha sonraki tarihlerde (On sekizinci asırda) keman, kanun gibi sazları gösterirlerdi. Sarayda talimi zor veya uzun sürecektir ney, keman çöğür ile naat ve şarkı ve beste gibi usul üzere olan meşk ve talimlerde sazandelerin ve hanendelerin evlerinde öğretilirdi” (Uzunçarşılı,1977,s.87). XVIII. asırda ney sazının öneminin daha da arttığı görülmektedir. Bunda etkili olan dini eserler bestelemiş ney ustası olarak bilinen Kutbünnâyî Osman Dede Galata Mevlevihane’sinin şeyhidir. Bu asırda ney dönemin en çok icra edilen ve en çok bilinen sazı haline gelmiştir.

XIX. yüzyıla gelindiğinde yine ney Mevlevihanelerde oldukça popüler olan bir enstrümandı. Bunun sebebi ise bu dönemin padişahları olan III. Selim ve II. Mahmut’un bu saza ilgilerinin olması ve Mevlevi olmalarıydı. Şeyh Galip bu dönemde Galata Mevlevihane’sinin başında bulunmaktaydı). III. Selim Şeyh Galibin başında bulunduğu bu Mevlevihane ye giderdi. III. Selim’in takdir ve himaye ettiği büyük bestekâr İsmail Dede Efendi (ö. 1846) Yenikapı Mevlevihane’sine devam ederek “dede” unvanına hak kazanmış ve Abdülbâki Nâsır Dede’den bir süre ney öğrenmiştir (Can,2011,s.134). Bu dönemin önemli neyzenlerinden bazıları; Hamamizade İsmail Dede Efendi, Zekai Dede Efendi, Salih Dede ve daha birçok önemli besteci ve neyzen bu dönemde varlıklarını devam ettirmişlerdir.

Mevlana’nın mesnevisinin on sekiz beytini ney sazına ayırmasıyla birlikte ney tarihsel süreçteki yerini almıştır. Mevlevilik tarikatının kurulmasıyla birlikte ney tanınmaya başlamış ve buradan yetişen bestekârlar ve neyzenlerle birlikte daha fazla kitlelere yayılma olanağı sağlanmıştır. Mevleviliğin ve bunun yanında ney sazına olan ilginin artmasında Osmanlı Devletinin rolü yadsınamaz. Özellikle müzik ve şiirle ilgilenen padişahlar, Mevlevihanelerde yetişen neyzenler ve bestekârlarla yakından ilgilenmiş desteklerini esirgememişlerdir. Dini musiki haricinde Din dışı müzikte de icra edilmeye başlayan ney sazı Türk müziğinin en önemli sazlarından biri haline gelmiştir. Dârülelhan 1914 yılında şehremini Cemil paşa(Topuzlu)döneminde kurulmuştur. “İslam Ansiklopedisi “ Dârülelhan” maddesinde belirtildiği üzere, Şark ve Garp musikisi olarak iki bölümde eğitim yapılan Dârülelhan’da Şark musikisi bölümünün amaçları, “a)klasik musikiyi unutulmaktan ve bozulmaktan kurtarmak, b) gelecekte tiyatroya faydalı olabilecek yolda geliştirmek, c) klasik eserleri aslına uygun olarak notaya almak, d) bu eserleri yaşatmak ve musiki zevkini topluma yaymak”

biçiminde sıralanmaktaydı. Dârülelhan'ın kuruluş yıllarında Şark musikisi kısmında yer alan eğitimciler arasında, Zekai zade Ahmet Efendi (Irsoy), Leon Hancıyan, Hafız Yusuf Efendi, Rauf Yekta Bey, Tanburi Cemil Bey, Abdülkadir Töre bulunmaktaydı” (Berkman,2018,s.81).

Dârülbedâyi dönemin tiyatro okuluydu. Dârülelhan ise bu kurumun içerisinde bulunuyordu. O dönemde Dârülelhan'da çok sesli müzik yapılıyordu. Savaş ortamının etkisiyle alafranga müziğin yerine Türk müziğine daha fazla önem gösterilir. O dönemde Dârülelhan'ın başında Ali Rıfat Çağatay bulunuyordu.

Dârülelhan içerisinde sadece müzik yapılan bir kurumun yanı sıra çeşitli müzikle ilgili teorik çalışmalarında da etkili olan bir kurum olması hasebiyle önemlidir. Rauf Yekta, Hüseyin Sadettin Arel, Suphi Ezgi Uzdilek bu çalışmalarda büyük etkileri olan şahsiyetlerdir.

Ney sazı önemli kurumlar ve şahsiyetler sayesinde Türk müziği içerisinde yerini almış ve kendisini devamlı yenileyerek bugünüme kadar varlığını devam ettirmiştir. Mevlana'nın Konya'ya taşınmasıyla birlikte ney sazı tanınmış ve Mevlevihanelerde icra edilerek daha fazla kitlenin ney sazına ilgisi artmış, dönemin en gözde sazı haline gelmiştir. XX. Yüzyılda Dârülelhan'ın kurulmasıyla birlikte Türk müziğinin önemli sazlarından biri olan ney sazı bu dönemde de varlığını hissettirmiştir. Daha sonraları Dârülelhan yerini konservatuvarlara ve diğer çeşitli kurumlara bırakmış ve ney sazı buralarda önemli şahsiyetlerin bu sazı icra etmesi ve eğitim vermesiyle birlikte önem kazanmıştır.

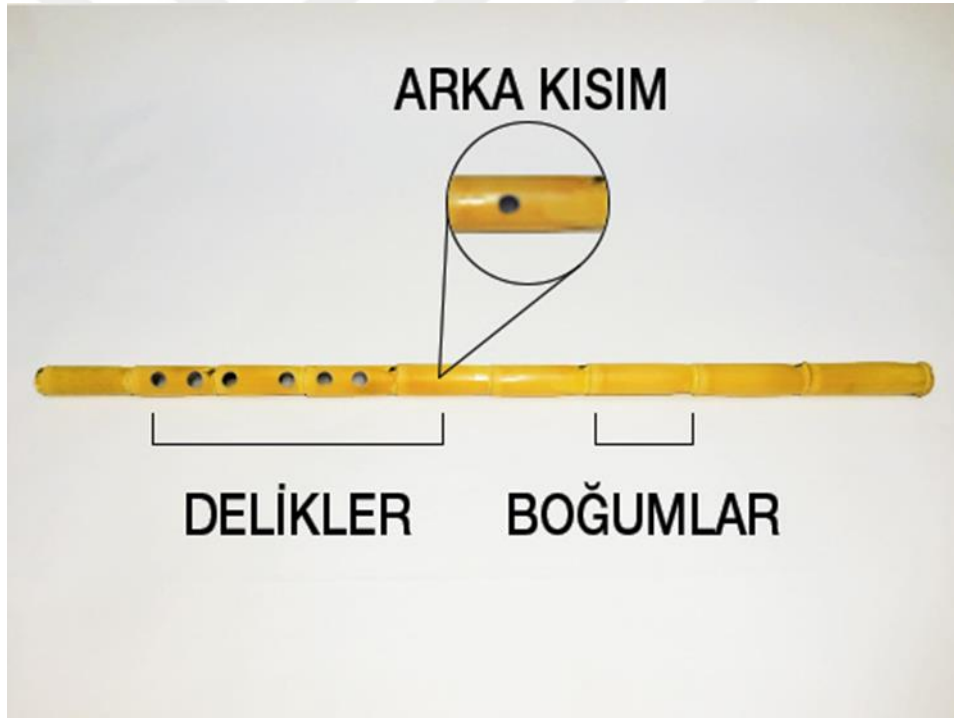
2.3. Ney Sazının Türleri ve Organolojik Özellikleri

Ney sazı kamıştan yapılan bir sazdır. Günümüzde maliyetinin uygun olmasından dolayı plastikten de yapılmaktadır. “ Neyler, içi boş, kargı cinsinden boğum arasındaki mesafeler azami nispette birbiriyle eşit, kutru mümkün olduğu kadar kalın ve geniş, yerinde yetişmiş, sararmış, kurumuş, düzgün ve dışı cilalı, yüzeyi zedelenmemiş, çatlamamış kamışlardan imal edilir” (Özatic,2019,s.109). Ney sazı perde aralıkları ve boyutlarına göre değişiklik göstermektedir. Ney sazı parâzvane, baş pare ve kamış olmak üzere üç ana bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenlerden en önemlisi kamıştır. Türkiye’de Bu sazın toplamda yedi perde deliği bulunmaktadır. Bu

perdelerin altısı önde bir perde deliği yani acemaşiran perdesi ise arkada bulunmaktadır.

“Kamış Anadolu ve Ortadoğu’nun birçok bölgesinde bulunmaktadır. Yurdumuzda Hatay bölgesinde, Ortadoğu’da Suriye ve Şam’da rastlanılmaktadır. Buna ilaveten Kıbrıs kamışlarıyla ün salmıştır. Geçmişteki ulaşım imkânlarının sınırlılığı zaman zaman ekleme neyler imal edilmesine neden olmuştur. Bu sazlar mutlaka boğumların içinden, geçmeli olarak yapılmıştır ancak kamışın nemli ve sıcak nefesle genişleyen ve daralan yapısı bunları uzun ömürlü olmaktan çıkarmıştır “ (Özatic,2019,s.111).

Resim 2. Ney Sazının Genel Görünümü

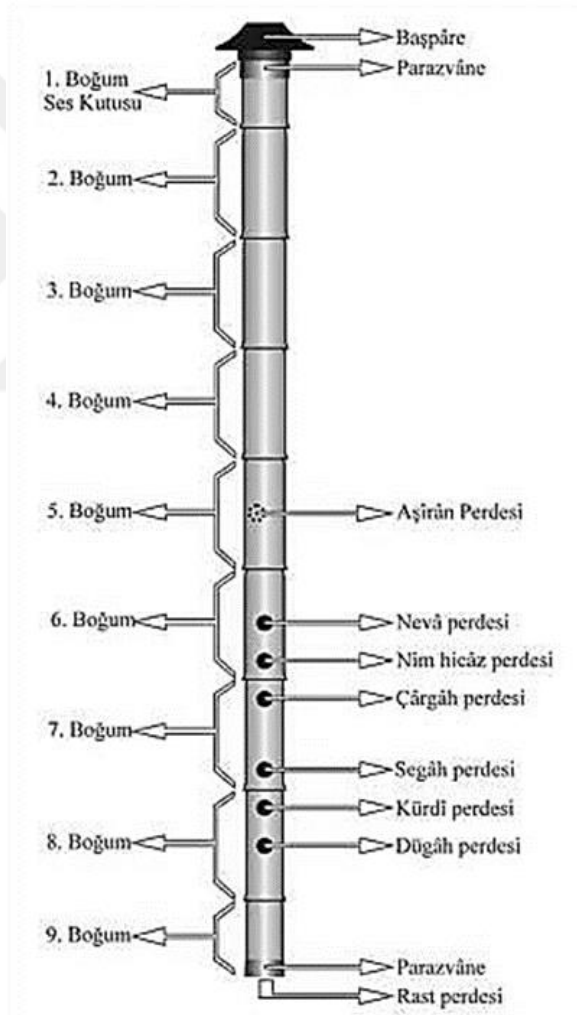

Ney sazı Anadolu’ya gelişinden sonra Türkler tarafından kullanılmış, çeşitli değişikliklere uğramıştır. Bu değişikliklerden biride başparedir. Başpâre ney sazının üflenene kısmına takılan parçadır. Bu parça şimşir ağacı, gergedan boynuzu, fildişi ve sert ahşaplardan yapıldığı bilinmektedir. Geleneksel olarak ise manda boynuzundan yapılmaktadır. Ney sazının sesinde önemli bir etken olan başpâre; yapılışında büyük

ustalık gerektiren oldukça önemli bir parçadır. Başpâreler ulaşılabilirlik ve maliyeti düşük olduğundan sert bir plastik olan delrinden yapılmaktadır

Parazvâne ise ney sazının alttan ve üstten birinci boğumların ucuna takılan bilezik şeklindeki ”yüksük“ veya ”yüzük“ olarak bilinen metallerdir parazvânenin amacı ney sazını korumaktır. Ney sazı ortamın sıcaklığından kolay etkilenen bir saz olduğu için hassasiyet gerektirmektedir. Pârazvaneler başparenin girmiş olduğu ağız kısmının yarılmasını engeller, ve daha uzun ömürlü olmasını sağlar. Ney sazının önemli bir parçası olan bu metal; bafon, gümüş, bakır, bronz gibi sert maddelerden yapılmaktadır.

Resim 3. Ney Sazının Kısımları

Çeşitli sesleri elde edebilmek için farklı çap ve uzunluklara sahip olan ney, üç ayrı grupta değerlendirilebilir.

1. Ana neyler: Bu neylerin arasında bir tam ses fark vardır. Karar sesleri diyez ya da bemole karşılık gelmeyen seslerdir.

2. Mabeyn(ara) neyler: Bu neylerin arasında ise yarım ses fark bulunur. Yani diyez ve bemole karşılık akortlanmış sazlardır.

3.Nısfıye neyler: Bu neyler ise ana neyler ve mabeyn neylerin bir oktav üstüne karşılık gelen tiz seslerden oluşan kısa neylerdir.

Ana neyler	Mabeyn neyler	Nısfıye neyler
1: Bolahenk(RE)	1: Bolahenk mabeyn(RE#)	1: Bolahenk nısfıye(RE)
2: Davut(DO)	2: Davut mabeyn(DO#)	2: Davut nısfıye(DO)
3: Şah(Sİ)	3: Mansur mabeyn(LA#)	3: Şah nısfıye(LA)
4: Mansur(LA)	4: Kız ney mabeyn(SOL#)	4: Mansur nısfıye(LA)
5: Yıldız(FA)	5: Müstahzen mabeyn(FA#)	5: Kız ney nısfıye(SOL)
6: Süpürde(Mİ)		6: Yıldız nısfıye(FA)
		7: Süpürde nısfıye(Mİ)

Tabiatta 22 akort ney vardır. Ney tablosu kaba rasttan neva'ya kadardır. En pes akord Bolahenk Neydir. Uzunluğu 104 cm olduğundan kullanılması güçlük nedeniyle yapılmamaktadır.

Davud ney	Birim:35mm uzunluk:35×26=910mm
Şah ney	Birim:35mm uzunluk:33×26=858mm
Mansur ney	Birim:31mm uzunluk:31×26=806mm
Kız ney	Birim:27mm uzunluk:27×36=702mm
Yıldız ney	Birim:25mm uzunluk:26×26=650mm
Müstahzen	Birim:23mm uzunluk:23×26=598mm
Süpürde	Birim:22mm uzunluk:22×26=572mm
Bolahenk nisfiye	Birim:20mm uzunluk:20×26=520mm (Koca,2002,s.192)

2.4. Ney Sazında Öne Çıkan Bazı İcracılar

A. Niyazi SAYIN

1927 yılında İstanbul'un Üsküdar semtinde doğdu. Babası Tanburi Cemil bey hayranı olduğu için kendisi de müziğe merakı küçük yaşlarda başlamıştır. Musikiyle birlikte çeşitli spor dallarına da ilgisi olmuştur. Mahallesinde okunan ezandan etkilenererek ezanı okuyanı bulmaya gider ve Mustafa Düzgünman'la tanışıklığı burada başlar. Ve evlerinde yapılan meşklere Niyazi Sayın'ı da davet eder. Mustafa Düzgünman'ın attar dükkânında çalışırken aynı zamanda da ebru sanatını öğrenmek için Hazerfen Necmeddin Okyay'ın yanına gider. Bu dönemlerde Dini musikiye de merak saldığından dolayı ney sazına ilgi duyar. İlk neyini ise Beyazıt Çadircılar 'da ki Osman dede' den alır. Niyazi Sayın ilk ney dersini Gavsı Baykaradan almıştır. Bundan sonra on beş yıl boyunca Perşembe günleri Güzel Sanatlar Akademisinde Resim hocası Halil Dikmen'le meşklere devam etmiştir. 1950 yılında Üsküdar Musiki Cemiyetine icra heyetine girer ve aynı yıl TRT İstanbul radyosunda ki programlarda da çalışmaya başlar. 1956'ya kadar bu görevini sürdürür.

Tanburi Necdet Yaşar ile ise radyo günlerinde tanışmışlardır. Bu ikili Münir Nurettin Selçuk yönetimindeki Belediye konservatuvarı icra heyetinde çalışmış, birlikteliklerini devam ettirmişlerdir. 1975 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğretim görevlisi olarak başlamıştır. 2005 yılına kadar burada hocalık görevini sürdürmüştür. (Ertürk, 2019)

B. Ercan IRMAK

1956 yılında Eskişehir'de doğdu. Müziğe olan tutkusu çocukluk yıllarında kaval icra etmesiyle başladı.

Ercan ırmak, 1980 yılına kadar birçok albümde kaval çalmıştır. Bu yıllarda merhum Aka gündüz ve Vedat yıldırım Bora'nın isteğiyle ney sazı ile tanışmıştır. Kompozitör İlyas Mirzayev ile birlikte Tasavvuf Senfonisinin birinci bölümünü Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde seslendirmiştir.

İlyas Mirzayev ile birlikte Prof. Saim AKÇIL yönetimindeki Tekfen Filarmoni Orkestrası ile birlikte birçok yurtiçi ve yurtdışında hazırladıkları ney konçertosunu seslendirmişlerdir.

20 Ocak 2006 yılında Ney konçertosunu; Fahrettin Kerimov şefliğinde Bursa Devlet Senfoni Orkestrası ile seslendirdi. 6-7 Nisan 2006 'da ise şef Naci Özgüç şefliğinde Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrası ile seslendirdi. İlyas Mirzayev'in hazırladığı üç denizin Senfonisi'nde; Paris, Brüksel ve Berlin'de solist olarak ney üfledi. Kültür Bakanlığı Devlet Modern Folk Müziği Topluluğu'nda ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır (Ünaldı, 2008).

2.5. Müzik Eğitimi ve Öğretimi

Müzik: İnsanın varlığa gelmesiyle var olan, kadim bir olgudur. Müziği çeşitli yöntemlerle okunup yazılabilir hale getirebiliriz ama her insan için onu duymak anlamak bambaşkadır. Müziğin başlamasıyla beraber müziğin konuşma ve yazı dili anlamını yitirir ve evrensel sanat ortaya çıkar. Müzik hiçbir etnik köken, ülke, din farkı gözetmeksizin her kesime hitap eder. Sizin ülkenizden veya milletinizden olmasa da onun dilinden anlayamasanız bile herhangi bir müzisyenin performansını, ruh halini veya içinde bulunduğu hissiyatı anlayabilir bu durumdan etkilenebilirsiniz. (İmik ve Haşhaş, 2020).

Toplumların uygarlaşmasında önemli bir yere sahip olan müzik, kültürümüzün önemli sanat alanlarından biridir. Bu kültürü hem konserve etmek hem de geliştirerek sonraki kuşaklara aktarmak için eğitim olmazsa olmazdır. Özellikle Cumhuriyetle beraber müzik alanında yapılan çalışmalar hız kazanmıştır. Müzik alanında açılan kurumlar Türk kültürünü ve sanatını korumuş, üzerinde çalışmalar yaparak kendisini geliştirmiştir. Yapılan bir araştırmaya göre, müzik dinleyen insanların dinleme esnasında beyni incelenir. İnceleme gerçekleştirdikten sonra beynin her iki lobunun da çalıştığı sonucuna varıldığı görülmüştür. Daha sonra enstrüman çalan kişinin enstrüman çalma esnasında beyni incelenir. İnceleme gerçekleştirildikten sonra yine beynin her iki lobunun müzik dinleyene göre çok daha fazla çalıştığı görülmüştür. Küçük yaşlarda müzik eğitimin verilmesiyle birlikte çocuğun var olan zekâsının daha fazla geliştiği gözlemlenecektir. Bu durumda çocuğun zekâsının yanı sıra müzikte

başarılı olma duygusu da onu mutlu edecektir. Çocuğun sosyalleşmesi açısından da müzik son derece önemli bir yere sahiptir. Müzik eğitimiyle birlikte çocuğun kendini ifade edebilme becerileri geliştirdiği bilinmektedir. İçine kapanık bir çocuk müzik eğitimiyle beraber daha özgüvenli, eksikliklerinin farkında olan, kendisini objektif olarak değerlendirebilen, empati duygusu geliştirmiş biri olarak karşımıza çıkacaktır.

Enstrüman eğitimi alan çocuk enstrüman öğrenmesinin yanında disiplinli çalışma becerisini kazanmış olacaktır. Birlikte müzik yaparken ise; müzik yaptığı arkadaşlarıyla beraber aynı anda başlama bitirme, müzik yaptığı esnada hem kendisini hem diğer arkadaşlarını dinleme, anlama gibi yetenekler geliştirmiş olacaktır. Sonuç olarak müzik eğitimiyle bir çocuk sadece enstrüman ya da şarkı söylemenin yanında etkin iletişim kurma becerisi, empati kurma yeteneğinin geliştirilmesi, birlikte çalışma becerisi, kendisini objektif değerlendirebilmesi gibi özelliklerinin gelişmesinde etkin rol oynamaktadır.

2.6. Türkiye’de Müzik Eğitimi

Türkiye’de müzik eğitimi ve öğretimi Cumhuriyet dönemine kadar meşk usulü ve usta-çırak ilişkisi yöntemiyle gelecek kuşaklara aktarılmaya çalışılmıştır. Cumhuriyet dönemiyle birlikte müzik eğitimi ve öğretimi sistematik bir hale getirilmiştir. Atatürk bu dönemde müzik alanında yenilikler yapmıştır. Gelişmiş ülkelerde müzik sistemleri incelenerek kendi müziğimize uyarlanmıştır. Atatürk; düşman işgalinin henüz yeni bittiği bu dönemlerde, müzikle ilgilenmiş müziğe ve müziğin gelişimine önem göstermiştir. Bu dönemde Avrupa’dan o dönemin ünlü bestecileri Türkiye’ye davet edilmiştir. Türkiye’den yurtdışına Batı müziğini ve müzik sistemlerini öğrenmek amacıyla birçok öğrenci gönderilmiştir. Böylelikle Batı müziği eğitimi alan öğrenciler Türkiye’ye dönmüş ve Batı müziği sistemlerini kendi geleneksel müziğimize uyarlamışlardır.

Cumhuriyetin ilk yıllarıyla birlikte müzik eğitimi alan öğrencilerin de katkılarıyla farklı farklı kurumlarda Batı müziği eğitimi verilmeye başlanmıştır. Atatürk 1924 yılında müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla Musiki Muallim Mektebini kurmuştur. İstanbul ve Ankara illerinde müzikle ilgili eğitim veren kurumlar açılmış burada

faaliyetler yürütülmüştür. Daha sonra Anadolu'nun daha birçok yerinde kurumlar açılmış buralarda da faaliyetlerine devam etmişlerdir.

Günümüzde ise müzik eğitimi veren kurumlar, Üniversiteler, Güzel Sanatlar liseleri ve birçok eğitim veren dernekler ve özel kurs yerleridir. Böylelikle Anadolu'nun her bölgesinin müziğini öğrenme imkânına kavuşmuşlardır.

2.7. Konservatuvarlarda Ney Eğitiminin Önemi

Türk müziği eğitimi veren konservatuvarlarda eğitime başlayan öğrencilerin meslek çalgısı olarak seçeceği enstrüman hakkında gerekli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bunun yanında konservatuvarlarda eğitim veren öğretmenlerin de öğrenci henüz meslek çalgısı seçimi yapmadan önce enstrümanlar hakkında gerekli bilgilerin verilmesi ve vücut yapılarına uygun bir enstrüman seçmelerinde öğrencileri bilgilendirmelidir. Böylelikle öğrenci hem enstrümanı hakkında daha fazla bilgiye sahip olacak hem de daha fazla motivasyon kazanmış olacaktır.

Konservatuvarlarda ney dersi veren eğitimci sayısının yanında ney eğitimi verebilecek donanıma sahip öğretmenlerinde öğrenci üzerinde büyük etkisi olduğu düşünülmektedir. Öğrenci meslek çalgısı olarak ney sazını seçtikten sonra ney sazıyla ilgili çalışmalarında birden çok öğretmenden ders alması, onların tecrübelerinden faydalanması öğrencinin sazına daha fazla hâkim olmasına ve kendine has bir tavrının oluşmasına etkisi olacağı düşünülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma genel itibarı ile nitel ve nicel verilerin bir arada kullanıldığı karma bir modele sahiptir. Araştırma süresince mevcut durumun tespitine yönelik bir yaklaşım sergilenmiştir. Araştırma bu yönü ile betimsel bir nitelik taşımaktadır. Betimsel (survey) yöntem; “Betimleme bütün bilim kollarında ilk aşamayı oluşturur; amacı araştırma konusu olguları ve olgular arasındaki ilişkileri saptama, sınıflama ve kaydetmedir” (Yıldırım, 2000: 56).

Betimsel araştırmalardan tarama modeli kapsamında, konu ile ilgili alan yazını taranmış ve çalışmaya konu olan yazılı literatür üzerinde içerik analizi yapılmıştır. “Betimsel araştırmaların bir türü olan Tarama Modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilemez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, ona uygun biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir.” (Karasar, 2003: 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ülkemizde Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında eğitim gören ve meslek çalgısı ney enstrümanı olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Fırat Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Munzur Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi’nde öğrenci olan ve araştırma kapsamında görüşleri alınan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrenciler belirtilen konservatuvarlardan rastgele yöntemle (random) seçilmiş olup, araştırma kapsamında toplam 21 örneklem bulunmaktadır.

3.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma Türk müziği eğitimi veren konservatuvarlarda meslek çalgısı ney sazı olan öğrencilerle sınırlı tutulmuştur. Örneklemelerin yaş ve cinsiyeti sınırlandırılmamıştır.

3.4. Sayıtlar

Araştırma, rneklem gurubu evreni tam olarak yansıtıtığı, araştırma yöntemi amaca uygun olduğu, veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu sayıtlarından hareket edilerek gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin toplanması

Bu tez araştırmasındaki veriler, ney sazı ile ilgili literatürün taranarak, anket tekniğinin kullanılması ile elde edilmiştir. Ankette danışman denetimi ve uzman görüşleri alınarak sorular hazırlanmış ve soruların geçerliliğinden n testlerle emin olunmuştur.

3.6. Verilerin Analizi

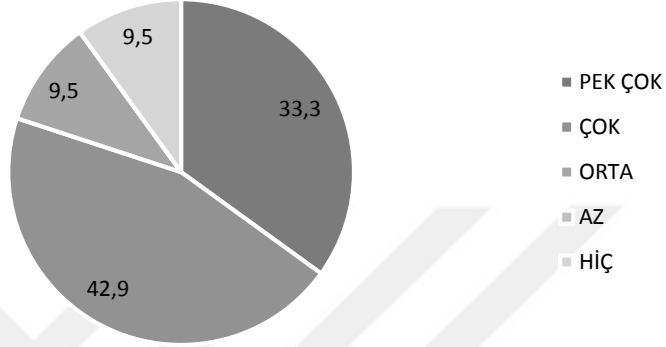
Araştırma sürecinde elde edilen veriler, “SPSS 22” istatistik inceleme programı ile frekans (f) ve yüzde (%) yöntemiyle zmlenmiştir. Daha sonra ise anlaşıla bilirliğin kolaylaştırılması bakımından çeşitli tablo ve grafiklere dnştrlmştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 1 Öğrencilerin “Enstrümanı daha önce tanıma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

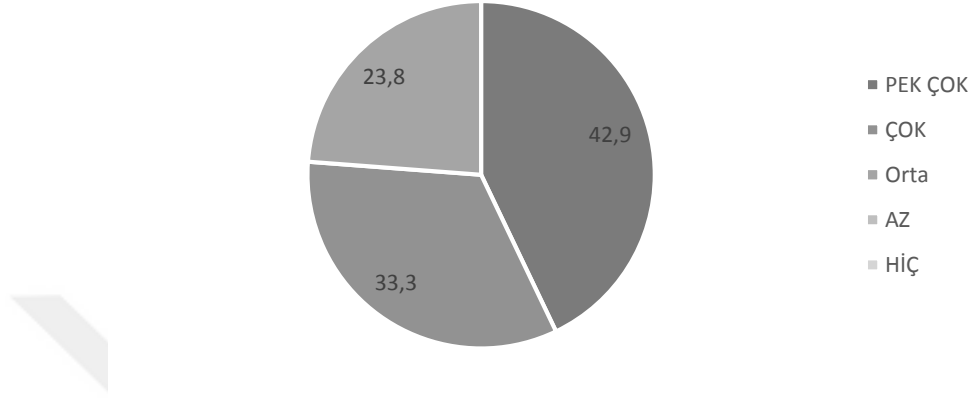

Grafiğe göre öğrencilerin 9,5'i enstrümanı daha önce tanıma durumunu hiç etkilememiştir. %4,8'i tercih durumunu az etkilemiştir. Öğrencilerin %9,5'i orta oranda etkilemiştir. %42,9 çok oranda, %33'ünü pek çok oranda etkilemiştir.

Bulgulara göre enstrümanı daha önce tanıma durumu, öğrenci tercihinin yaklaşık %80 oranında etkilemiştir. Veriler ışığında enstrümanı daha önce tanıma durumunun meslek çalgısı seçiminde etkili olduğu söylenebilir. Meslek çalgısı seçiminden önce öğrencinin seçeceği sazını tanıması büyük önem arz etmektedir. Öğrenci meslek çalgısı olarak seçeceği sazın avantajlarını, sınırlılıklarını ve donanımını bilmesi tercih durumlarını etkilediği görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 2 Öğrencilerin “Enstrümanın otantik özellikleri tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

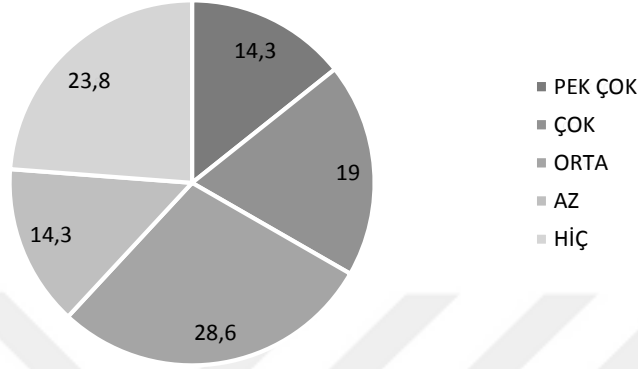

Öğrencilerin %42,9’u bu soruya pek çok oranda etkilediğini söylemiştir. %33,3’ü bu soruya çok oranda, ve %23,8’i orta oranda etkilediğini söylemiştir. Bu grafiğe göre çalgının otantik özellikleri öğrencilerin yaklaşık olarak %80’inin tercih durumunu etkilemiştir. Bu tablodan hareketle Ney sazının otantik özellikleri, geleneksel birikimi çalgının büyük oranda rağbet görmesine katkı sağlamıştır diyebiliriz.

Ney sazı uzun yıllar kendi öz kimliğini korumuş, üzerinde çok az değişiklikler yapılarak aslı bozulmadan bugüne kadar varlığını sürdürmüştür. Ney sazının bir kültür birikimi olması ve bunu bozmadan bugüne dek varlığını koruması öğrenci tercihlerini olumlu yönde etkilemiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 3 Öğrencilerin “Enstrümanın popüler olma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

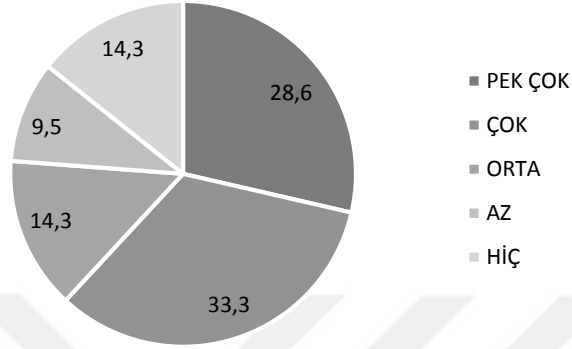

Grafikte “Enstrümanın popülerliği tercihinizi ne oranda etkiledi” sorusuna verilen yanıtlar görülmektedir. Öğrencilerin %23,8’ini bu durumun tercihlerini hiç etkilemediğini belirtmişlerdir. Yine öğrencilerin % 14,3’ü bu durumun tercihlerini az oranda etkilediğini söylerken,%28,6’ısı tercihlerini orta oranda etkilemiştir. Öğrencilerin %19’u tercihlerini çok oranda etkilediğini söylerken, öğrencilerin %14’3ü enstrümanın popüler olma durumu tercihlerini pek çok oranda etkilediğini söylemiştir.

Bu grafikten çıkan bulgulardan hareketle öğrencilerin enstrümanın popülerliğinin çok fazla etkilemediği görülmektedir. Enstrümanın Dünya müziğine tanıtımında üzerimize çok daha iş düşmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme yönelik Bulgu ve Yorumlar

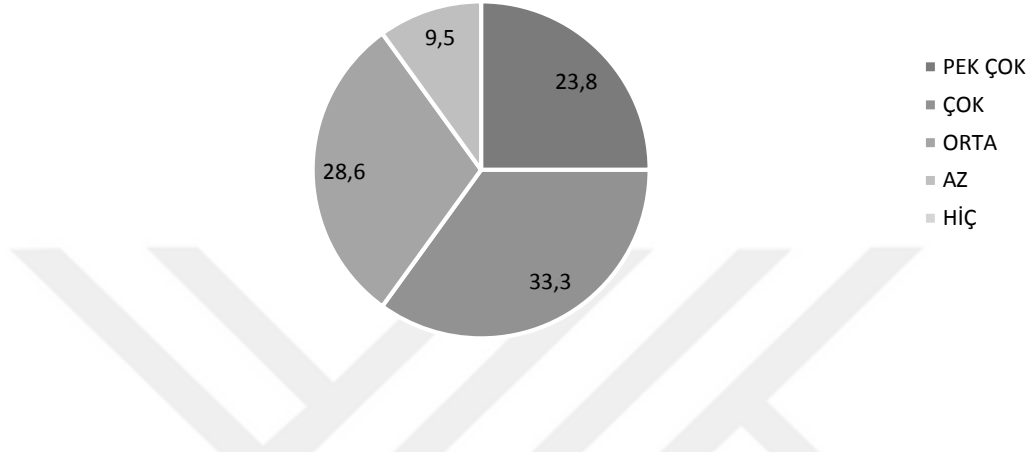
Grafik 4 Öğrencilerin “Enstrümanın üflemeli olması tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

Grafikte öğrencilerin “Enstrümanın üflemeli olması tercihinizi ne oranda etkiledi” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin %14,3’ü enstrümanın üflemeli olması tercihlerini hiç etkilemediğini belirtmiştir.%9,5’i tercihlerini az etkilediğini belirtmiştir.%14,3’ü tercihlerini orta düzeyde etkilediğini belirtirken,%33,3’ü ise tercihlerini çok oranda etkilemiştir. Son olarak öğrencilerin %28,6’ısı ise tercihlerini pek çok oranda etkilediğini belirtmiştir. Bu grafikten çıkan sonuçlara göre enstrümanın üflemeli olması öğrencin tercihlerini yaklaşık %75 oranında etkilemiştir diyebiliriz.

4.5. Beşinci Alt Probleme yönelik Bulgu Ve Yorumlar

Grafik 5 Öğrencilerin “Çalgının Türkiye’deki kullanım sahasının geniş olmasının tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

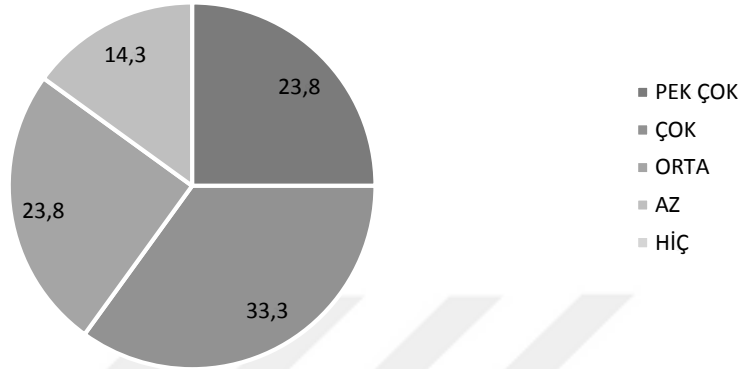

Grafikten hareketle Enstrümanın Türkiye’de kullanım sahasının öğrenci tercihlerinde % 4,8 etkili olurken,%9,5’i az oranda etkili olmuştur. Öğrencilerin % 28,6’ısı ise orta derecede tercihlerini etkilediğini belirtmiştir. %33,3’ü çok oranda etkili olduğunu belirtirken, öğrencilerin %23,8’i pek çok oranda etkilediğini söylemiştir.

Öğrencilerin yaklaşık olarak %90 enstrümanın Türkiye’de kullanım sahasının geniş olması tercihlerini etkilediği gözlemlenmektedir. Grafikten hareketle enstrümanın Türkiye’de kullanım alanı geniş olduğu ve bunda popüler kültürün etkisi olduğu söylenebilir. Pek çok müzik türlerinde ve stüdyo kayıtlarında kullanılması ve kolaylıkla tedarik edilmesi buna etki etmiş olabilir diyebiliriz.

4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 6 Öğrencilerin “enstrümanın vücut yapınıza uygun olma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

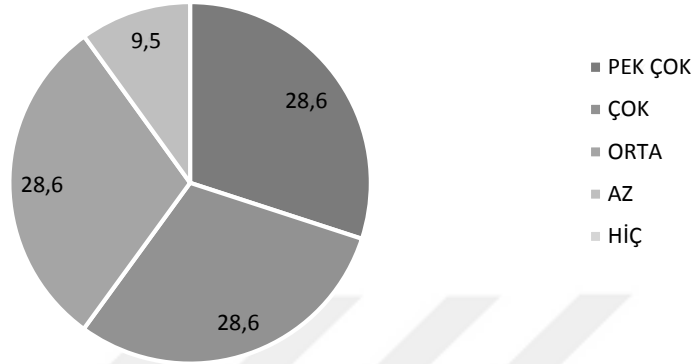

Öğrencilerin %4,8 i enstrümanın vücut yapınıza uygun olma durumu tercihlerini hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %14,3’ü tercihlerini az oranda %23,8’i ise tercihlerini orta oranda etkilemiştir. %33,3’ü tercihlerini çok oranda etkilerken %23,8’i ise tercihlerini pek çok oranda etkilemiştir.

Bu veriler doğrultusunda öğrencilerin pek çoğu söz konusu enstrümanın fiziksel yapılarına uygun olma durumu tercihlerini etkilediğini söyleyebiliriz. Öğrenciler enstrüman seçimi yaparken fiziksel durumlarına uygun olup olmama durumunu dikkate aldığını söyleyebiliriz.

4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

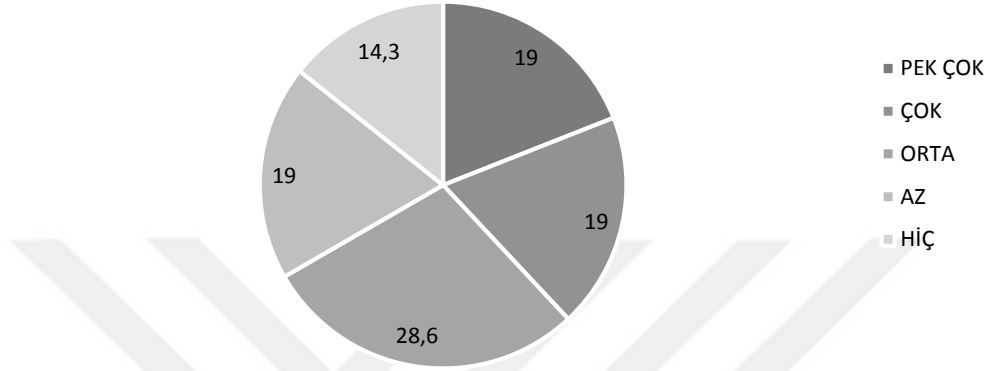
Grafik 7 Öğrencilerin “Çalgının Türkiye’deki müzik türlerine eşlik edebilme durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

Öğrencilerin %4,7’si Türkiye’de ki müzik türlerine eşlik edebilme durumu tercih durumlarını hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %9,5’i tercih durumlarını az etkilemişken, öğrencilerin %28,6’sı orta düzeyde etkilemiştir. Öğrencilerin %28,6’ısını ise enstrümanın Türkiye’de ki müzik türlerine eşlik edebilme durumu tercihlerini çok ve pek çok oranda etkilemiştir. Bulgulara göre öğrencilerin birçoğu enstrümanın müzik türlerin eşlik edebilme durumu tercihlerini etkilemektedir. Son zamanlarda çeşitli müzik türlerinde ve orkestralarda ney sazını görmekteyiz. Bu popüleritenin ney sazının tercih edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 8 Öğrencilerin “Enstrümanın eğitimde görev alabilecek eğitimci sayısı tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

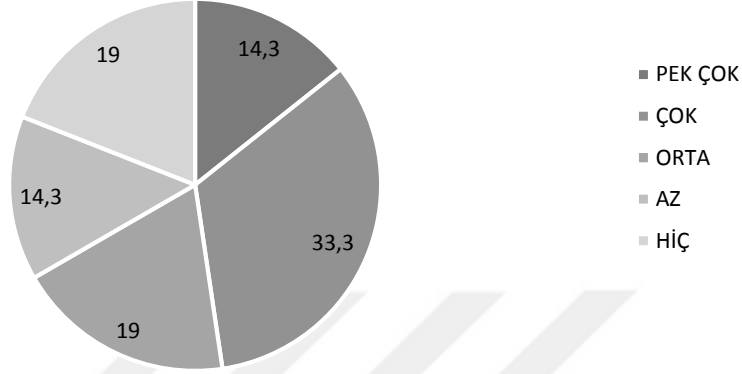

Öğrencilerin enstrümanın eğitimde görev alabilecek eğitimci sayısı tercihinizi ne oranda etkiledi sorusuna %14,3’ü hiç etkilenmediğini söylemiştir. Öğrencileri %19’u tercihlerini az oranda etkilerken, öğrencilerin %28,6’sı orta düzeyde etkilenmiştir. Öğrencilerin %19’u tercihlerini çok oranda etkilerken, yine öğrencilerin %19’unu pek çok oranda etkilemiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin yaklaşık %70’i eğitimde görev alabilecek eğitimci sayısı tercihlerini etkilemektedir. Okullardaki eğitimci sayısı öğrenci tercihlerinde etkili olduğu görülmektedir. Eğitimci sayısı yeterli olmadığı zaman ise öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilendiği görülmektedir. Bu konuda konservatuvarların eğitimci sayısının yeteri kadar olması öğrenci eğitim düzeyini olumlu yönde etkileyecektir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 9 Öğrencilerin “Öğretim verecek mevcut eğitimci durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

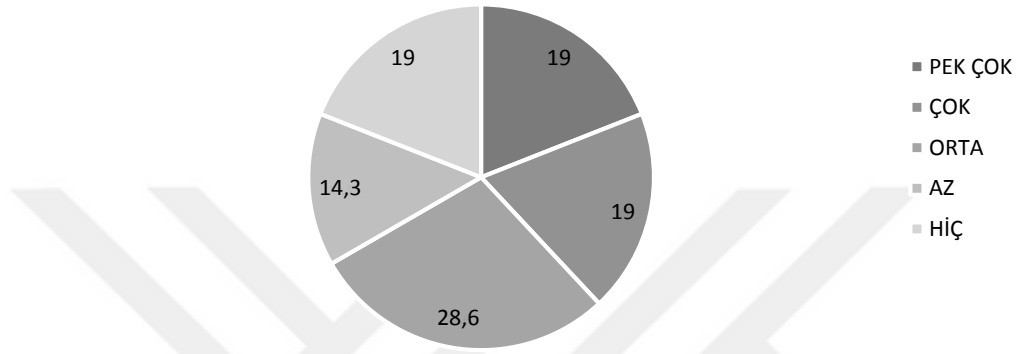

Öğrencilerin %19'u tercih durumunu hiç etkilemezken, öğrencilerin %14,3'ü az oranda etkilenmiştir. Öğrencilerin %19'u tercih durumunu orta oranda etkilemiştir. Öğrencilerin %33,3'ü mevcut eğitimci durumu tercihlerini çok oranda etkilerken, öğrencilerin %14,3'ü tercih durumlarını pek çok oranda etkilediği görülmektedir.

Bulgulara göre öğrencilerin yaklaşık %80'i mevcut eğitimci durumu tercihlerini olumlu yönde etkilemektedir. Eğitimcinin saına hâkimiyeti öğrencinin motivasyonu açısından oldukça önemlidir. Eğitimcinin enstrüman öğretiminde doğru yöntem teknik ve metot uygulaması öğrencinin psikolojik açıdan motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir.

4.10. Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 10 Öğrencilerin “Türkiye’deki ney eğitiminin yaygınlık ve nitelik bakımından düzeyi tercihinizi ne oranda etkiledi? ”sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı.

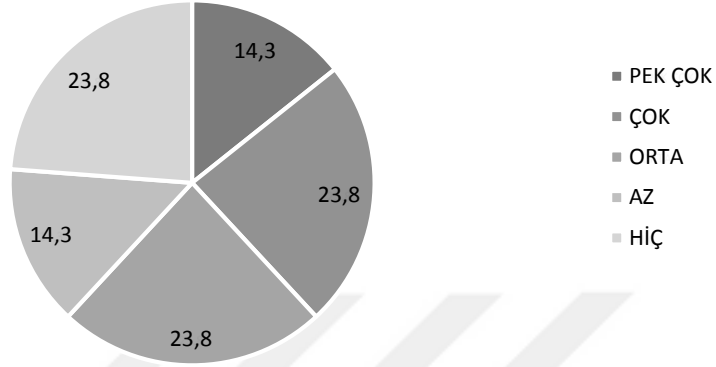
Bulgulara göre Öğrencilerin %19’unu hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %14’3ünü az oranda etkilerken, öğrencilerin %28’6’ısını orta oranda etkilemiştir. Öğrencilerin %19’unu çok oranda etkilerken, yine öğrencilerin %19’unu pek çok oranda etkilemiştir.

Ney eğitiminin yaygınlık ve nitelik bakımından düzeyi öğrenci tercihlerinin yaklaşık %70’ini etkilemiştir. Ney sazının yaygınlık ve nitelik bakımından düzeyi yeterli görülmektedir. Bu da ney sazının meslek çalgısı olarak seçilmesinde etken olduğu görülmektedir.

Yine de ney eğitimi veren öğretmenlerin sazlarıyla ilgili çalışmalarını sürdürmelerini hem kendileri açısından hem de öğrenciler açısından etkili olacağı düşünülmektedir.

4.11. Onbirinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 11 Öğrencilerin “Çalgı eğitiminde internet kaynaklarının kullanılabilirlik durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

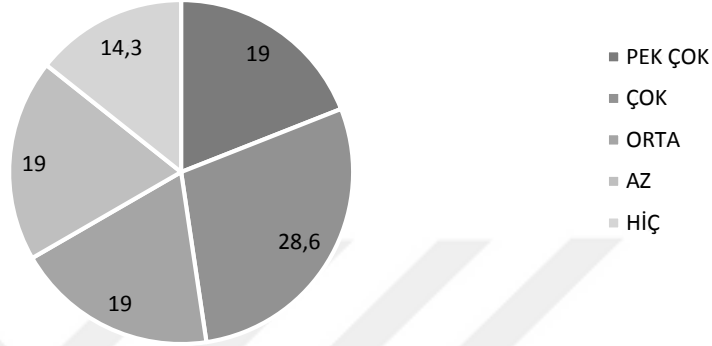

Öğrencilerin %23,8'i internet kaynaklarının kullanılabilirlik durumu tercihlerini hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %14,3'ünü az oranda etkilerken, öğrencilerin %23,8'ini orta oranda etkilemiştir. Yine öğrencilerin %23,8'ini çok oranda etkilerken, öğrencilerin %14,3'ünü çok oranda etkilemiştir.

Öğrencilerin yaklaşık %60'ını internet kaynaklarının tercihlerini etkilediği görülmektedir. İnternet sayesinde bilgiye hızlı bir şekilde ulaşım sağlanmaktadır. Öğrencilerin kaynak edinme, enstrümanla ilgili metotlara hızlı bir şekilde ulaşım sağladığı, bu sayede öğrencilerin enstrüman öğrenimine katkı sağladığı görülmektedir.

4.12. Onikinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 12 Öğrencilerin “Çalgının geleneksel müziğe uygunluk durumu(koma ses çalabilme) tercihinizi ne oranda etkiledi? ” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

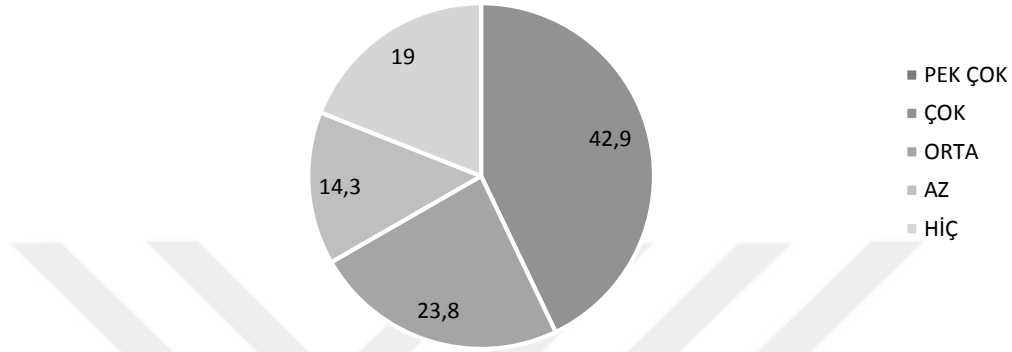

Öğrencilerin %14,3ünü tercihleri hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %19'u az oranda etkilenmiştir. Yine öğrencilerin %19'u tercihlerini orta derecede etkilerken, öğrencilerin %28'6ısı bu durumdan çok oranda etkilenmiştir. Öğrencilerin %19'u ise pek çok oranda etkilenmiştir. Öğrencilerin yaklaşık %70'i çalgının geleneksel müziğe uygunluk durumu tercihlerini etkilemiştir. Enstrümanın geleneksel müziği icra edebilecek koma sesleri barındırması öğrenci seçiminde önemli rol oynamaktadır.

Bilindiği üzere Türk müziği makamsal bir müziktir. Ve bununla beraber ney sazı makamsal bir sazdır. Binlerce yıldır bu kültürle yoğrulan ney sazı Türk müziği eserlerini icra edebilmektedir. Bundan dolayı Türk müziğinin makamsal olması öğrenci tercihlerini olumlu yönde etkilemiştir.

4.13. Onüçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 13 Öğrencilerin “Çalgı öğretim metot ve materyallerin mevcut durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

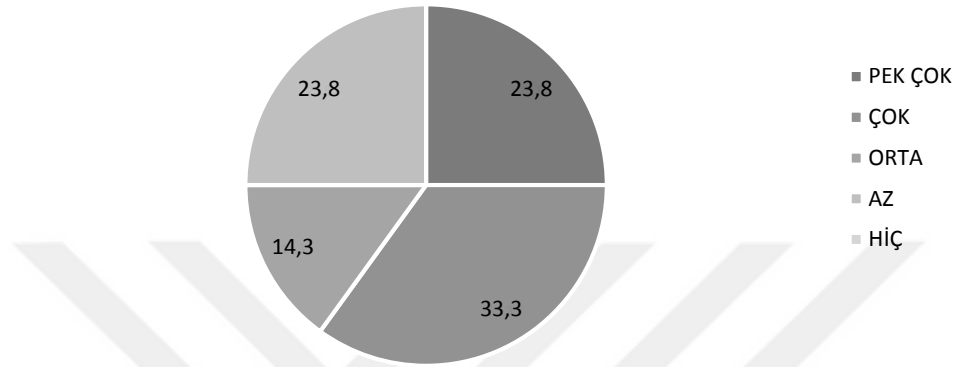
Öğrencilerin %19'u çalgı öğretim metot ve materyallerin mevcut durumu tercihlerini hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %14'3ünü tercihleri az oranda etkilemiştir. Öğrencilerin %23'8i ise bu durumdan orta oranda etkilenmiştir. Öğrencilerin %42,9'u ise bu durumdan çok etkilendiğini söylemiştir.

Öğrencilerin yaklaşık %70'i çalgı metot ve materyallerin mevcut durumu tercihlerini etkilediği görülmektedir. Metotların ve materyallerin ney sazının öğrenimine katkı sağladığı görülmektedir. Bu nedenle ney sazıyla ilgili metotların daha çok bulunması düşünülmektedir.

Metotlarla ilgili Farklı kaynakların bulunması öğrenci gelişimine katkı sağladığı düşünülmektedir

4.14. Ondördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Grafik 14 Öğrencilerin “Çalgıyı Türkiye şartlarında temin etme durumu (maliyet ve ulaşılabilirlik) tercihinizi ne oranda etkiledi? ”sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılımı

Öğrencilerin %4,8'i enstrümanı temin etme durumu tercihlerini hiç etkilememiştir. Öğrencilerin %23,8'i tercihlerini az oranda etkilerken, öğrencilerin %14,3'ünü orta oranda etkilemiştir. Öğrencilerin %33,3'ünü çok oranda etkilemiştir. Öğrencilerin %23,8'i ise tercihlerini pek çok oranda etkilemiştir.

Öğrencilerin yaklaşık %70'i enstrümanı temin etme durumları maliyet ve ulaşılabilirlik durumları tercihlerini etkilemektedir. Enstrümanın maliyetinin düşük olması ve kolay ulaşılması tercihlerini etkilemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sürecinde elde sonuçlar yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Birinci alt probleme yönelik sonuçlar

Bu veriler doğrultusunda öğrencilerin enstrümanı daha önce tanıma durumları tercihlerini büyük oranda etkilemiştir. Öğrencilerin enstrümanı daha önce deneyimlemesi ve enstrüman hakkında gerekli bilgileri elde etmesi meslek çalgısı seçiminde etkili olduğu düşünülmektedir. Okullarda bu doğrultuda öğrenci enstrümanı seçmeden önce seçeceği enstrüman hakkında gerekli ön bilgiler verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bunun yanında öğrenci bireysel olarak seçeceği enstrüman hakkında araştırma yapması, enstrümanına ısınması, enstrümanın donanımıyla ilgili gerekli bilgileri edinmesi öğrencinin sağlıklı seçim yapabilmesi için gerekli olduğu düşünülmektedir.

5.1.2. İkinci alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda ney sazının otantik özellikleri söz konusu enstrümanın meslek çalgısı olarak seçiminde etkili olduğu görülmektedir. Ney sazının geçmişten bugüne aslını korumuş olması, popüler kültürün etkisiyle yozlaşmaması ve mevcut olan özelliklerinin değişmemesinden dolayı öğrenci seçiminde etkili olduğu görülmüştür. Enstrümanın meslek çalgısı olarak seçilmesinin bir diğer nedeni ise mevcut geleneksel yapısını bozmadan çeşitli müzik türlerinde icra edilmesi olduğu düşünülmektedir. Hem otantik özelliklerini kaybetmemesi, popüler kültürün enstrümanın geleneksel yapısını bozmaması hem de popüler kültürün içerisinde bulunması öğrenci seçiminde etkili olmuştur

5.1.3. Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda enstrümanın popüler olma durumu öğrenci tercihlerini yaklaşık % 61 oranında etkilediği görülmektedir. Bu oran doğrultusunda öğrenci tercihlerinin ney sazının popüler olma durumu çok fazla etki etmediği görülmektedir. Ney sazının diğer müzik türlerinde de icra edilmesi, Ney eğitimi veren kurumların bu konuda çalışmalar yapması düşünülmektedir.

5.1.4. Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda enstrümanın üflemeli olması öğrenci seçiminde %75 oranında etkili olmuştur. Öğrencilerin enstrümanın hem üflemeli olması ve uzun soluklu enstrüman olması dolayısıyla tercihlerini bu yönde kullanmasında etkili olduğu görülmektedir.

5.1.5. Beşinci alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda enstrümanın kullanım sahasının geniş olması öğrencinin enstrümanı meslek çalgısı seçmesinde yaklaşık %90 oranında etkili olduğu görülmektedir. Ney sazı Klasik Türk sanat müziği dışında Türk halk müziği, pop müziği, rap müziği ve başka diğer tarzlarda da icra edilmesi enstrümanın kullanım sahasının artmasında etkili olmuştur. Bu da öğrencilerin enstrümanı meslek çalgısı olarak seçmelerinde etkili olmuştur.

5.1.6. Altıncı alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda “Enstrümanın vücut yapınıza uygun olma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?” sorusuna öğrencilerin yaklaşık %70 oranında bu durumdan etkilendikleri görülmektedir. Öğrencilerin meslek çalgısı seçiminde enstrümanın vücut yapılarına uygunluğu tercihlerini etkilemiştir. Bu doğrultuda meslek çalgısı hocalarının enstrümanın öğrencinin vücut yapısına uygun olup olmadığına dikkat etmesi ve bu konuda öğrencileri yönlendirmesi veya bilgilendirmesi gerektiği düşünülmektedir.

5.1.7. Yedinci alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda çalgının Türkiye’de ki müzik türlerine eşlik edebilme durumu öğrenci tercihlerini büyük oranda etkilemiştir. Ney sazı Türk müziği sazı olarak bilinmektedir. Özellikle de Türk sanat müziği özelinde daha çok icra edilmektedir. Ney sazı artık günümüzde çeşitli müzik türlerinde icra edildiği görülmektedir. Bu durumda ney sazının daha popüler olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sebeple öğrenciler meslek çalgısı seçiminde enstrümanın çeşitli müzik türlerine eşlik edebilme durumu tercihlerini etkilediği görülmektedir.

5.1.8. Sekizinci alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda eğitimde görev alabilecek eğitimci sayısı öğrenci tercihlerini etkilediği görülmektedir. Hem meslek çalgısı derslerinde hem diğer

derslerde eğitimci sayısının yeterli olması öğrenciyi derse katılım ve güdüleme açısından oldukça önemlidir. Eğitimci sayısının yeterli düzeyde olmaması halinde meslek çalgısı seçiminde ve diğer derslerde öğrenci hem okula adapte olamayacak hem derse olan ilgisi azalacaktır. Bulgular sonucunda konservatuvarlarda eğitimci sayısının yeterli düzeyde olması halinde öğrencinin seçiminde etkili olduğu görülmektedir

5.1.9. Dokuzuncu alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda öğretim verecek mevcut eğitimci durumu öğrencilerin meslek çalgısı seçiminde büyük oranda etkili olduğu söylenebilir. Eğitim verecek kişinin alanında kendisini yetiştirmiş, donanımlı enstrümanına hâkim olması öğrencinin bu konuda tercihlerini etkilemektedir. Öğrencinin enstrümanında uzmanlaşabilmesi, motivasyonunu kaybetmemesi için eğitimcinin hem motivasyonu yüksek olması hem de enstrümanında gerekli çalışmaları yapması ve alanında uzman olması gerekmektedir.

5.1.10. Onuncu alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda ney sazının eğitiminin yaygınlık ve nitelik bakımından düzeyi öğrencilerin meslek çalgısı seçiminde ney sazını seçmesinde etkili olduğu görülmektedir. Veriler doğrultusunda görüldüğü gibi ney sazının eğitiminin yaygın olduğu görülmektedir. Yine veriler ışığında ney sazının nitelik bakımından düzeyi de öğrenci seçiminde etkili olduğu gözlemlenmektedir.

5.1.11. Onbirinci alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda enstrüman eğitiminde internet kaynaklarının kullanımı öğrenci tercihlerini büyük oranda etkilediği görülmektedir. İnternet kullanımı sayesinde bilgiye kolayca ve hızlıca ulaşılabilir. Enstrüman öğrenmek isteyen kişiler çok farklı kaynaklardan internet sayesinde faydalanabilmektedir. Meslek çalgısı öğretmeninin yanında alanında uzman diğer enstrümanistleri dinleyebilir ve çok çeşitli kaynaklardan ve enstrüman üzerine yazılmış metotlardan faydalanılmaktadır. Bu sayede öğrenci çok farklı kaynak ve uzmanlara ulaşabildiğinden daha birikimli daha donanımlı enstrümanına daha hâkim olacaktır.

5.1.12. Onikinci alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda enstrümanın geleneksel müziğe uygunluğu meslek çalgısı seçiminde öğrenciler üzerinde %70 oranda etkili olduğu görülmektedir. Ney

geleneksel Türk Müziği sazıdır. Bu sebeple enstrüman Türk Müziği eserlerinin icrasında kolaylıkla çalınabilmektedir. Türk Müziğinin icrasında oldukça önemli olan komalı ses çalabilme öğrenci tercihleri üzerinde önemli rol oynamaktadır. Ney sazının meslek çalgısı olarak seçiminde bu durumun etkili olduğu görülmektedir.

5.1.13. Onüçüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda öğretim metot ve materyallerin öğrencinin meslek çalgısı olarak ney sazını seçmesinde büyük oranda etkili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin meslek çalgısı hocasıyla aldığı eğitim dışında ney ile ilgili metot ve materyalleriyle desteklenmesi öğrencinin enstrümanı geliştirmesinde etkili olduğu görülmektedir. Enstrüman hakkında yazılan metotların öğrencinin hem teknik anlamda hem faklı duygu ve tavır anlamında kendini geliştirdiği düşünülmektedir. Sonuç olarak enstrüman hakkında daha fazla metot ve materyallerin bulunması öğrencilerin meslek çalgısı tercihlerini etkilemektedir.

5.1.14. Ondördüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Araştırma verileri doğrultusunda çalgıyı Türkiye şartlarında temin etme durumu (maliyet ve ulaşılabilirlik) öğrenci tercihlerini yaklaşık %70 oranında etkilediği görülmektedir. Ney sazının diğer enstrümanlara nazaran maliyetinin düşük olması öğrencilerin tercihlerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Ney sazının kolay ulaşılabilirlik durumu da öğrenci tercihlerini etkilediği görülmektedir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen sonuçlar ışığında geliştirilen öneriler yer almaktadır.

- Ney sazının daha fazla tanınması amacıyla çeşitli etkinliklerde kullanılması ve bu konuda öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin birlikte çalışması her yönüyle desteklenmelidir.
- Enstrümanın dünya müziğine tanıtımında üzerimize daha fazla iş düşmektedir. Klasik Türk Müziği haricinde popüler olan diğer müzik türlerinde de daha fazla icra edilmesi ve bu konuda desteklenmesi önerilmektedir.
- Ney eğitiminde görev alabilecek eğitimci sayısı öğrencilerin enstrümanı meslek çalgısı olarak seçmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Eğitimci sayısının konservatuvarlarda yeterli sayıda olması ve eksik olan kadroların doldurulması önerilmektedir
- Ney sazıyla ilgili internet kaynaklarının daha fazla olması ney eğitimi veren öğretim üyelerinin bu konuda çeşitli çalışmalar yapması ve bu konuda desteklenmeleri gerekmektedir.
- Ney sazıyla ilgili metot ve materyallerin öğrencinin enstrümanı meslek çalgısı olarak seçmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Ney sazıyla ilgili metotların daha fazla olması ve kurumların bu konudaki çalışmaları desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- Ateş, E. (2012). Neyin Serüveni (Kamışlıktan Dudağa Ney), Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt. 1, Sayı. 28, 144-161.
- Berkman, E. (2018). Dârülelhan'dan Konservatuvara Türk Makam Müziğinin Görünümü, Konservatoryum, Cilt. 5, Sayı. 1, 81-94.
- Can, N. (2011). Osmanlı'da Müziğin ve Şiirin Gözde Sazı: Ney, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt. 31, Sayı. 1, 179-200.
- Ertürk, H. (2019). Neyzen Niyazi Sayın Örneğinde Türk Saz Musikisi Eser İcracılığında Yorum Farklılığı Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İmİK, Ü., & Haşhaş, S. (2020). Müzik Nedir ve Hayatımızın Neresindedir, İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, Cilt. 6, Sayı. 2, 197-202.
- Kandemir, A. (2019). Popüler Müzikte Ney'in Kullanımı ve Postmodern Yaklaşımları Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Temel Bilimler Anabilim Dalı, İzmir
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koca, F. (2002). Ney'in Tarihi Gelişimi ve Dini Musikimizdeki Yeri, Dini Araştırmalar Dergisi, Cilt. 4, Sayı. 12, 181-196.
- Özatic, İ. N. (2019). Ney Sazının Mevlâna Düşüncesinde Farklı Bir Tasviri, Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi, Cilt. 6, Sayı. 12, 108-122.
- Şenzeybek, M. (2021). Türk Müziği Ve Türk Müziği Çalgılarına Yönelik Metaforik Algıların İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Müzik Anabilim Dalı, İzmir
- Uzunçarşılı, İ. H. (1977). Osmanlılarda Musiki Hayatı, Belleten Yayınevi, Ankara
- Ünaldı, T. (2008). 2000'li Yıllarda Türkiye'de Ney Sazı, Tavrıları Ve Bu Tavrıların Belli Başlı İcracıları Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, C. (2000). Bilim Felsefesi. Remzi Kitapevi: İstanbul.

GÖRSEL KAYNAKLAR

İlk Üflemeli Çalgı Örneği:

<https://www.bestepebloggers.com/wp-content/uploads/download-1-2-300x158.jpg>

Ney Sazının Genel Görünümü:

<https://neyistanbul.com/wp-content/uploads/2017/01/kamis.jpg>

Ney Sazının Kısımları:

https://www.ogsmm.com/uploads/images/ney_ogsmm_025.jpg

EKLER

1. Anket Formu

Değerli arkadaşlar,

Bu anket, lisans düzeyi Türk müziği eğitimi veren Devlet Konservatuvarlarında “NEY” enstrümanını tercih eden öğrencilerin, bu enstrümanı tercih etme sebeplerini etkileyen faktörler üzerine inceleme yapmak amacıyla hazırlanmıştır.

Lütfen, aşağıda sıralanan nedenleri sırasıyla, “hiç” , “az” , “orta” , “çok” , “pek çok” seçeneklerinden birini kullanarak işaretleyiniz. İlgili sorular dışında farklı düşünceleriniz varsa anket sonunda belirtilen kısımda birkaç cümle ile açıklayınız.

Ankete vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. İlgi gösterdiğiniz ve zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim

Yüksek lisans öğrencisi
YILDIRIM

Adem

Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz: ☐ERKEK ☐KADIN

Yaşınız:

Sınıfınız:

Üniversite / Fakülte / Bölüm:

“NEY” çalgısını tercih etmenizde aşağıdaki seçeneklerin ne oranda etkili olduğunu düşünüyorsunuz?

1- Öğrencilerin “Enstrümanı daha önce tanıma durumu tercihinizi ne oranda etkiledi?

☐HİÇ

☐AZ

☐ORTA

☐ÇOK

☐PEK ÇOK

2- Enstrümanın otantik özellikleri tercihinizi ne oranda etkiledi?

☐HİÇ

☐AZ

☐ORTA

☐ÇOK

☐PEK ÇOK

